

Галина Муляр,

доктор юридичних наук, доцент, доцент
кафедри кримінального права, процесу та
криміналістики
Академії праці, соціальних відносин і туризму
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2636-0509>

Ганна Шуст,

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри правознавства
Київського професійно-педагогічного
коледжу імені Антона Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0806-8777>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ

Досліджено правовий статус органів влади, які входять до системи епідеміологічного нагляду в Україні. Актуальність теми обумовлена тим, що система органів епідеміологічного нагляду в Україні зазнавала суттєвих змін протягом останніх п'яти років. Визначено поняття епідеміологічного нагляду. Встановлені конкретні заходи, які потрібно здійснювати в порядку епідеміологічного нагляду. Проаналізовані повноваження різних органів державної влади у сфері здійснення епідеміологічного нагляду. Визначені суперечності та прогалини у законодавстві України, яке регулює здійснення епідеміологічного нагляду в Україні. Запропоновані зміни до законодавства, яке встановлює повноваження органів влади у сфері епідеміологічного нагляду.

Ключові слова: епідеміологічний нагляд, санітарно-епідемічне благополуччя, санітарно-епідеміологічна служба, повноваження, адміністративні правопорушення.

Муляр Г., Шуст Г.

Общая характеристика системы эпидемиологического надзора в Украине

Научное исследование посвящено правовому статусу органов власти, которые входят в систему эпидемиологического надзора в Украине. Актуальность темы обусловлена тем, что система органов эпидемиологического надзора в Украине претерпела существенные изменения в течении последних пяти лет. Определено понятие эпидемиологического надзора. Предложены конкретные меры, которые должны осуществляться в порядке эпидемиологического надзора. Проанализированы полномочия различных органов государственной власти в сфере осуществления эпидемиологического надзора. Установлены противоречия и пробелы в законодательстве Украины, которое регулирует осуществление эпидемиологического надзора в Украине. Предложены изменения в законодательство, закрепляющее полномочия органов власти в сфере эпидемиологического надзора.

Ключевые слова: эпидемиологический надзор, санитарно-эпидемическое благополучие, санитарно-эпидемиологическая служба, полномочия, административные правонарушения.

Muliar H., Shust H.

General Characteristics of Epidemiological Surveillance System in Ukraine

The scientific research is focused on the legal status of the authorities that are part of the epidemiological surveillance system in Ukraine. The urgency of the topic is due to the fact that the system of epidemiological surveillance authorities in Ukraine has undergone significant changes over the past five years.

The concept of epidemiological surveillance has been defined. The author has established specific measures to be carried out in the form of epidemiological surveillance. The powers of various public authorities in the field of epidemiological surveillance have been analyzed. It has been established that the State Service for Food Safety and Consumer Protection and the Ministry of Health of Ukraine have separate powers in the field of epidemiological surveillance. Issues of epidemiological surveillance within the structure of the Ministry of Health of Ukraine fall within the competence of the State Institution "Public Health Center" and the Chief Sanitary Doctor, who is the Deputy Minister of Health of Ukraine.

The author has determined the contradictions and gaps in the legislation of Ukraine, which regulates the implementation of epidemiological surveillance in Ukraine. In particular, the provisions of Law No. 4004 – XII and the Code of Ukraine on Administrative Offenses still enshrine the right of employees of the State Sanitary and Epidemiological Service to bring citizens to administrative liability for violations of sanitary and epidemiological norms. However, the indicated Service has been liquidated. At the same time, no authority has currently the powers to monitor the compliance with sanitary and epidemiological legislation by business entities and to bring guilty officials to administrative liability.

The author has offered amendments to the legislation that establishes the powers of the authorities in the field of epidemiological surveillance. In particular, to give the right to the State Service for Food Safety and Consumer Protection to inspect business entities and bring the perpetrators to administrative liability.

Keywords: *epidemiological surveillance, sanitary and epidemiological welfare, sanitary and epidemiological service, powers, administrative offenses.*

Постановка проблеми. Забезпечення охорони здоров'я громадян України є однією з функцій сучасної соціальної держави. Запобігання епідеміям інфекційних хвороб є важливим напрямом охорони здоров'я в Україні. Саме тому вивчення особливостей правового регулювання епідеміологічного нагляду в Україні є актуальним.

Повноваження різних органів влади у сфері здійснення епідеміологічного нагляду неодноразово змінювалися протягом останніх п'яти років. Окремі інспекції та служби було ліквідовано або реорганізовано. Функції та завдання органів влади у сфері епідеміологічного нагляду також достатньо часто змінювалися. Отже, актуальним завданням є вдосконалення правового регулювання повноважень, завдань і функцій органів влади, які здійснюють епідеміологічний нагляд.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми здійснення епідеміологічного нагляду в Україні неодноразово досліджували науковці у галузі права, державного управління та медицини. Зокрема, І. С. Демченко вивчала інституційну спроможність захисту від інфекційних захворювань в Україні [1, с. 196–205]. Цінність наукових здобутків вказаної вченої полягає у тому, що вона вивчала функції органів влади у цій сфері і сформулювала власне визначення поняття епідеміологічного нагляду. Різновиди епідеміологічного нагляду визначено у статті А. П. Подаваленко [2, с. 96–103]. Але ця дослідниця не аналізувала функції і повноваження органів влади, які здійснюють епідеміологічний нагляд. Х. А. Оганян розглядав санітарно-епідемічне благополуччя населення як чинник національної безпеки України [3, с. 106–112]. Крім того, вчений охарактеризував повноваження органів влади у сфері епідеміологічного нагляду. Однак він оминув проблеми, пов'язані з ліквідацією Державної санітарно-епідеміологічної служби. Г. О. Слабкий вивчав особливості епідеміологічного нагляду як основної функції охорони громадського здоров'я [4, с. 97–100]. У статті цього науковця надано характеристику окремим заходам санітарно-епідеміологічного нагляду, але відсутній аналіз системи органів влади, які здійснюють епідеміологічний нагляд.

Метою статті є розробка пропозицій з удосконалення законодавства, яке регулює здійснення епідеміологічного нагляду в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомі законодавче та доктринальні визначення соціально-епідеміологічного нагляду. Відповідно до ч. 1 ст. 39 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (далі – Закон № 4004–XII) державний санітарно-епідеміологічний нагляд – це діяльність органів державної санітарно-епідеміологічної служби з контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами санітарного законодавства з метою попередження, виявлення, зменшення або усунення шкідливого впливу небезпечних факторів на здоров'я людей та по застосуванню заходів правового характеру щодо порушників [5]. І. С. Демченко стверджує, що «епідеміологічний нагляд» означає систематичний збір, реєстрацію, аналіз, тлумачення і поширення даних та аналізів інфекційних захворювань, а також пов'язаних спеціальних питань у сфері охорони здоров'я [1, с. 202]. А. П. Подаваленко визначає епідеміологічний нагляд як систему динамічного оцінювання якісних та кількісних характеристик епідемічного процесу, зумовлену природними, біологічними та соціальними факторами, спрямовану на розроблення раціональних, науково обґрунтованих профілактичних та протиепідемічних заходів [2, с. 98]. Наведені теоретичні та законодавчі визначення епідеміологічного нагляду містять суттєві відмінності:

У законодавчому визначенні наголошено на здійсненні контрольних повноважень органом виконавчої влади. Терміни, запропоновані науковцями, передбачають лише збір необхідної інформації.

У законі передбачено застосування заходів правового характеру щодо порушників. Дослідники вказують лише на розробку профілактичних та протиепідемічних заходів.

Вважаємо, що поняття епідеміологічного нагляду має поєднувати як контрольні функції, так і збір необхідної інформації, а також передбачати можливість застосування заходів юридичної відповідальності. Наприклад, епідеміологічний нагляд – це система заходів зі збору та аналізу інформації про поширення інфекційних захворювань, контроль за виконанням санітарного законодавства та притягнення винуватих осіб до юридичної відповідальності, розробку профілактичних та протиепідемічних заходів.

Сутність епідеміологічного нагляду розкривається у підзаконних актах та наукових працях дослідників. Відповідно до пунктів 5, 7 і 8 Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні (далі – Положення № 1109) він здійснюється в порядку запобіжного та поточного нагляду. Запобіжний нагляд передбачає розробку санітарних норм, проведення епідеміологічної експертизи, видачу необхідних висновків і дозволів, погодження державних стандартів і технічних умов тощо. Поточний нагляд охоплює контроль за дотриманням юридичними і фізичними особами санітарних норм, проведення обстежень, встановлення обмежень та здійснення інших заходів [6]. Отже, сутність епідеміологічного нагляду відповідно до вимог Положення № 1109 полягає у розробці або погодженні проєктів нормативно-правових актів, а також у здійсненні контролю за виконанням їх вимог.

Х. А. Оганян звертає увагу на те, що епідеміологічний нагляд полягає у зборі та оцінюванні даних щодо здоров'я населення, контролі за додержанням норм санітарного законодавства, дослідженні чинників навколишнього середовища, які можуть негативно відобразитись на здоров'ї населення та обліку хвороб і захворювань [3, с. 109]. Г. О. Слабкий визначає такі елементи епідеміологічного нагляду, як нагляд за інфекційними хворобами та неінфекційними захворюваннями, у сфері гігієни праці, за травматизмом і насильством, огляди стану здоров'я та аналіз отриманих даних [4, с. 99]. Отже, положення підзаконних нормативно-правових актів та доктринальні розробки вчених вказують на декілька різновидів епідеміологічного нагляду. Зокрема, розробку і затвердження відповідних норм і документів, проведення необхідних експертиз та видачу дозволів, здійснення контрольних заходів за дотриманням санітарних норм, збір необхідної інформації та притягнення правопорушників до юридичної відповідальності.

Важливо визначити, які саме органи влади наділені повноваженнями зі здійснення епідеміологічного нагляду. Необхідно встановити, які саме посадові особи мають право здійснювати державний епідеміологічний нагляд та застосовувати заходи юридичної відповідальності. У тексті ч. 1 ст. 39 Закону № 4004–XII передбачено, що санітарно-епідеміологічний нагляд здійснює санітарно-епідеміологічна служба (далі – Держсанепідемслужба) [5]. Положення про цю службу було затверджено указом Президента України від 06.04.2011. Відповідно до п. 4 Положення за вказаною службою були закріплені повноваження здійснювати державний санітарно-епідеміологічний нагляд у різних галузях економіки та державного управління, застосовувати заходи для припинення порушень санітарного законодавства, видавати документи дозвільного характеру, проводити санітарно-епідеміологічну експертизу [7]. Однак вказаний указ 22.06.2019 був скасований.

У Законі № 4004–XII є декілька норм, що встановлюють відповідальність за порушення вимог працівників Держсанепідемслужби. Зокрема, у п. «б» ч. 1 ст. 46 Закону № 4004–XII встановлено адміністративну відповідальність за реалізацію продукції, забороненої до випуску і реалізації посадовими особами органів Держсанепідемслужби. Крім того, у п. «д» ч. 1 ст. 46 Закону № 4004–XII передбачено відповідальність за ухилення від пред'явлення посадовим особам Держсанепідемслужби продукції, яка підлягає контролю [5]. Зауважимо, що застосування вказаних норм можливе лише за умови існування такої служби.

Важливо наголосити, що норми Кодексу про адміністративні правопорушення (далі – КпАП) України містять положення, в яких закріплені повноваження Держсанепідемслужби зі складення протоколів про адміністративні правопорушення та притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності. Зокрема, відповідно до ст. 236 КпАП України працівники Держсанепідемслужби мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення. У абз. 14 п. 1 ч. 1 ст. 255 КпАП України закріплено право працівників цієї служби складати протоколи у справах про адміністративні правопорушення у низці випадків [8]. Отже, притягнення винуватих за порушення санітарного та епідеміологічного нагляду до адміністративної відповідальності належить до повноважень Держсанепідемслужби.

Як відомо, 29.03.2017 уряд України ухвалив рішення про ліквідацію Держсанепідемслужби. Завдання і функції з реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та зі здійснення контролю (нагляду) за дотриманням вимог санітарного законодавства були покладені на Державну службу з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держспоживслужба) [9]. Отже, Держсанепідемслужба наразі ліквідована, однак у Законі № 4004–XII встановлена адміністративна відповідальність за невиконання вимог цього (ліквідованого) органу влади.

Варто дослідити, яким органам влади були передані повноваження Держсанепідемслужби зі здійснення державного нагляду. Згідно з п. 3 Положення про Держспоживслужбу (далі – Положення № 667) до завдань цієї служби входить реалізація державної політики у галузі санітарного та епідемічного благополуччя населення, здійснення державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства, крім виконання функцій з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду [10]. Отже, функції зі здійснення епідеміологічного нагляду до компетенції цієї служби не належать. Така ситуація не відповідає вимогам постанови уряду України про ліквідацію Держсанепідемслужби, оскільки норми останньої передбачали здійснення епідеміологічного нагляду Держспоживслужбою. Повноваження з проведення перевірок суб'єктів господарювання та притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності за порушення норм епідеміологічного нагляду до функцій цієї служби не віднесені.

Зазначимо, що Держспоживслужба мала повноваження зі здійснення «санітарного нагляду» ще до ліквідації Держсанепідемслужби. Після ліквідації Держсанепідемслужби норми про здійснення епідеміологічного нагляду Держспоживслужбою у Положенні № 667 так і не було розроблено. Крім того, 19.03.2019 до Положення № 667 були внесені уточнення, відповідно до яких Держспоживслужба здійснює санітарний нагляд, окрім виконання функцій з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) [11]. Отже, уряд України чітко встановив, що у цій службі відсутні повноваження з епідеміологічного нагляду.

Певні повноваження у сфері епідеміологічного нагляду закріплені за Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ України). Відповідно до п. 1 Положення про МОЗ України міністерство реалізує державну політику у сфері епідеміологічного нагляду. Згідно з п. 3 Положення про МОЗ України одним із основних завдань міністерства є реалізація державної політики у сфері епідеміологічного нагляду. Як встановлено у пп. 14 п. 4 Положення про МОЗ України міністерство затверджує санітарно-протиепідемічні правила і норми, готує і подає звітність про епідемічну ситуацію, проведення санітарно-епідеміологічної експертизи. Крім того, міністерство розробляє і затверджує форми актів перевірок у сфері епідеміологічного нагляду та надає погодження на проведення позапланових перевірок у цій сфері [12]. Більшість із вказаних повноважень за своїм змістом належить до епідеміологічного нагляду та відповідають вимогам Положення № 1109. Водночас МОЗ України не має повноважень зі здійснення перевірок суб'єктів господарювання з питань дотримання санітарно-епідеміологічних норм. Наразі немає жодного органу влади, якому були би передані повноваження Держсанепідемслужби зі здійснення контрольно-наглядових заходів щодо дотримання санітарних і протиепідемічних норм.

Окремі повноваження у сфері епідеміологічного нагляду має державна установа «Центр громадського здоров'я» (далі – Центр). Відповідно до розділу III Статуту Центру одним із його завдань є забезпечення здійснення епідеміологічного нагляду (спостереження) за інфекційними хворобами та неінфекційними хронічними захворюваннями. Центр розробляє заходи щодо попередження та прогнозування епідеміологічної ситуації, впроваджує заходи у вогнищах інфекційних хвороб, інформує суспільство про епідеміологічну ситуацію [13]. Названі повноваження, безумовно, відповідають сутності епідеміологічного нагляду, передбаченого вимогам Положення № 1109. Водночас Статут Центру не наділяє вказану установу наглядовими повноваженнями для забезпечення дотримання санітарно-протиепідемічних норм.

Варто дослідити правовий статус головного державного санітарного лікаря. Відповідно до п. 10 Положення про Держсанепідемслужбу, яке наразі скасовано, її головою був головний державний санітарний лікар України. Призначення та звільнення цієї посадової особи належало до компетенції Президента України [7]. Повноваження головного санітарного лікаря були визначені у ст. 40 Закону № 4004–XII. До компетенції цієї посадової особи належало видання розпорядчих документів з питань епідеміологічного нагляду, внесення на розгляд уряду та парламенту проектів законодавчих і підзаконних актів у галузі санітарно-епідеміологічного нагляду [5]. Згідно зі ст. 236 КпАП України головний державний санітарний лікар мав повноваження застосовувати заходи адміністративної відповідальності до правопорушників [8]. Зауважимо, що у зв'язку з ліквідацією Держсанепідемслужби також було скасовано посаду головного державного санітарного лікаря.

Однак у березні 2020 р. було створено посаду заступника Міністра охорони здоров'я – головного державного санітарного лікаря. Повноваження цієї посадової особи затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.06.2020 № 713-р. До них, зокрема, належить здійснення епідеміологічного нагляду (спостереження) щодо запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб людини, локалізації та ліквідації їхніх спалахів та епідемій, окрім заходів державного нагляду (контролю) та надання документів дозвільного характеру [14]. Отже, головний державний санітарний лікар не має наглядових повнова-

жень зі здійснення перевірок суб'єктів господарювання та притягнення винуватих до адміністративної відповідальності. Порівняно з положеннями ст. 40 Закону № 4004–XII повноваження головного державного санітарного лікаря значно обмежені підзаконним актом.

Науковці наголошують на проблемах у сфері здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду. І. С. Демченко стверджує, що інституційна спроможність захисту населення України від інфекційних захворювань та здійснення функцій з реалізації державної політики у цій сфері фактично паралізована, оскільки передача повноважень Держсанепідемслужби відбулась не належним чином [1, с. 204]. Це цілком справедливе твердження, оскільки наглядові повноваження Держсанепідемслужби так і не були передані жодному іншому органу влади.

Висновки. Дослідження правового регулювання системи епідеміологічного нагляду в Україні дає змогу дійти певних висновків. Епідеміологічний нагляд – це система заходів зі збору та аналізу інформації про поширення інфекційних захворювань, контроль за виконанням санітарного законодавства та притягнення винуватих осіб до юридичної відповідальності, розробку профілактичних та протиепідемічних заходів. Епідеміологічний нагляд включає розробку і затвердження санітарних та протиепідемічних норм і документів, проведення необхідних експертиз та видачу дозволів, здійснення контрольних заходів за дотриманням санітарних норм, збір необхідної інформації про поширення інфекційних захворювань та притягнення правопорушників до юридичної відповідальності.

Здійснення повноважень з епідеміологічного нагляду було покладено на Держсанепідемслужбу, яка нині ліквідована. Окремі повноваження у сфері епідеміологічного нагляду мають Держспоживслужба та МОЗ України. У структурі МОЗ України питання епідеміологічного нагляду належать до компетенції Державної установи «Центр громадського здоров'я» та головного санітарного лікаря, який є заступником міністра охорони здоров'я України. Водночас правове регулювання здійснення епідеміологічного нагляду має чимало недоліків.

1. У Законі № 4004–XII та КпАП України закріплено право працівників державної санітарно-епідеміологічної служби притягати громадян до адміністративної відповідальності за порушення санітарно-епідемічних норм. Однак вказана служба вже ліквідована.

2. Жоден орган влади нині не має повноважень з контролю за дотриманням санітарно-епідемічного законодавства суб'єктами господарювання та притягнення винуватих посадових осіб до адміністративної відповідальності. З одного боку, така ситуація полегшує ведення бізнесу та ліквідує джерело можливої корупції під час здійснення перевірок. З іншого – створюється підґрунтя для безкарного порушення санітарних вимог.

3. Повноваження головного державного санітарного лікаря, які закріплені розпорядженням Кабінету Міністрів України, не відповідають нормами ст. 40 Закону № 4004–XII.

Вирішити окреслені проблеми можна таким чином:

1) визначити та закріпити на законодавчому рівні повноваження працівників Держспоживслужби зі здійснення перевірки суб'єктів господарювання. Передбачити право працівників цієї служби складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері епідеміологічного нагляду та притягувати винуватих посадових осіб до адміністративної відповідальності;

2) створити окрему службу у підпорядкуванні головного державного санітарного лікаря у складі МОЗ України для здійснення епідеміологічного нагляду. Надати працівникам цієї служби право здійснювати перевірки суб'єктів господарювання та притягувати правопорушників до адміністративної відповідальності;

3) привести повноваження головного державного санітарного лікаря відповідно до ст. 40 Закону № 4004–XII.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть стосуватися вдосконалення правового статусу і повноважень Держспоживслужби або головного державного санітарного лікаря у сфері здійснення епідеміологічного нагляду.

Список використаних джерел

1. Демченко І. С. Інституційна спроможність захисту від інфекційних захворювань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 196–205.
2. Подаваленко А. П., Задорожна В. І., Петренко Т. Є., Подаваленко О. В. Соціально-гігієнічний моніторинг у системі епідеміологічного нагляду за повітряно-крапельними інфекціями. *Український медичний часопис*. 2016. № 1. С. 96–103.

3. Оганян Х. А. Санітарно-епідемічне благополуччя населення як чинник національної безпеки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 7. С. 106–112.
4. Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Шафранський В.В. Епідеміологічний нагляд як основна функція громадського здоров'я. *Здоров'я нації*. 2017. № 4 (45). С. 97–100.
5. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 404-ХІІ. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12> (дата звернення: 19 липня 2021).
6. Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні: постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.1999 № 1109. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-п> (дата звернення: 19 липня 2021).
7. Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу: указ Президента України від 06.04.2011 № 400/2011. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/2011> (дата звернення: 19 липня 2021).
8. Кодекс про адміністративні правопорушення України : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> (дата звернення: 19 липня 2021).
9. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 348. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-п> (дата звернення: 19 липня 2021).
10. Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: постанова Кабінету міністрів України від 02.09.2015 № 667. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-п> (дата звернення: 19 липня 2021).
11. Про внесення змін до Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2019 № 254. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-2019-п> (дата звернення: 19 липня 2021).
12. Положення про Міністерство охорони здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п> (дата звернення: 19 липня 2021).
13. Статут державної установи «Центр громадського здоров'я» МОЗ України: наказ МОЗ України від 30.06.2020 № 1483. *Центр громадського здоров'я*. URL: <https://phc.org.ua/pro-centr/ustanovchidokumenty> (дата звернення: 19 липня 2021).
14. Про визначення окремих повноважень заступника Міністра охорони здоров'я – головного державного санітарного лікаря України Кузіна Ігоря Володимировича: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 712-р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-2021-р> (дата звернення: 19 липня 2021).

References

1. Demchenko, I.S. (2020). Instytutsiina spromozhnist zakhystu vid infektsiinykh zakhvoriuvan v Ukraini [Institutional capacity to protect against infectious diseases in Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of Kyiv University of Law*, 1, 196–205 [in Ukrainian].
2. Podavalenko, A.P., Zadorozhna, V.I., Petrenko, T.Ye. & Podavalenko, O.V. (2016). Sotsialno-hihienichni monitorynh u systemi epidemiolohichnoho nahliadu za povitriano-krapelnymy infektsiiamy [Socio-hygienic monitoring in the system of epidemiological surveillance of airborne infections]. *Ukrainskyi medychnyi chasopys – Ukrainian medical journal*, 1, 96–103 [in Ukrainian].
3. Ohanian, Kh. A. (2020). Sanitarno-epidemichne blahopoluchchia naseleennia yak chynnyk natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Sanitary and epidemiological well-being of the population as a factor of national security of Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 7, 106–112 [in Ukrainian].
4. Slabkyi, H.O., Myroniuk, I.S. & Shafranskiy, V.V. (2017). Epidemiolohichni nahliad yak osnovna funktsiia hromadskoho zdorovia [Epidemiological surveillance as a key function of public health]. *Zdorovia natsii – The health of the nation*, 4 (45), 97–100 [in Ukrainian].
5. *Pro zabezpechennia sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchia naseleennia [On ensuring the sanitary and epidemic well-being of the population]: Zakon Ukrainy vid 24.02.1994 № 404-KhII*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12> [in Ukrainian].

6. *Polozhennia pro derzhavnyi sanitarno-epidemiolohichniy nahliad v Ukraini [Regulations on state sanitary and epidemiological supervision in Ukraine]*: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.06.1999 № 1109. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-п> [in Ukrainian].
7. *Polozhennia pro Derzhavnu sanitarno-epidemiolohichnu sluzhbu [Regulations on the State Sanitary and Epidemiological Service]*: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 06.04.2011 № 400/2011. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/2011> [in Ukrainian].
8. *Kodeks pro administratyvni pravoporushennia Ukrainy [Code of Administrative Offenses of Ukraine]*: Zakon Ukrainy vid 07.12.1984 № 8073-Kh. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> [in Ukrainian].
9. *Deiaki pytannia Derzhavnoi sanitarno-epidemiolohichnoi sluzhby [Some issues of the State Sanitary and Epidemiological Service]*: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.03.2017 № 348. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2017-п> [in Ukrainian].
10. *Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan bezpechnosti kharchovykh produktiv ta zakhystu spozhyvachiv [Regulations on the State Service of Ukraine for Food Safety and Consumer Protection]*: Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 02.06.2015 № 667. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-п> [in Ukrainian].
11. *Pro vnesennia zmin do Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan bezpechnosti kharchovykh produktiv ta zakhystu spozhyvachiv [On amendments to the Regulation on the State Service of Ukraine for Food Safety and Consumer Protection]*: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.03.2019 № 254. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-2019-п> [in Ukrainian].
12. *Polozhennia pro Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy [Regulations on the Ministry of Health of Ukraine]*: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.03.2015 № 267. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п> [in Ukrainian].
13. *Statut derzhavnoi ustanovy «Tsentr hromadskoho zdorovia» MOZ Ukrainy [Charter of the state institution «Public Health Center» of the Ministry of Health of Ukraine]*: Nakaz MOZ Ukrainy vid 30.06.2020 № 1483. Retrieved from <https://phc.org.ua/pro-centr/ustanovchi-dokumenty> [in Ukrainian].
14. *Pro vyznachennia okremykh povnovazhen zastupnyka Ministra okhorony zdorovia – holovnoho derzhavnoho sanitarnoho likaria Ukrainy Kuzina Ihoria Volodymyrovycha [About definition of separate powers of the Deputy Minister of Health – the chief state sanitary doctor of Ukraine Kuzin Igor Vladimirovich]*: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.06.2021 № 712-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-2021-р> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.06.2021.